

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Ruimtelijke Ontwikkeling
voltijd

Saxion Hogeschool

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Ruimtelijke Ontwikkeling
voltijd

Saxion Hogeschool

Crohonummer 30038

Hobéon Certificering

Datum

26 maart 2019

Auditpanel

Dhr. W.L.M. Blomen, voorzitter

Mw. dr.ir. F.A. Nycolaas

Dhr. dr. S.J.H. Majoor

Mw. L. Aartse, studentlid

Secretaris

Dhr. dr. P.J.A.M. Scharpff RI

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	23
6.	AANBEVELINGEN	25
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Competentiesets uit de eindkwalificaties BE-domein	29
BIJLAGE III	Programma, werkwijze en beslisregels	31
BIJLAGE IV	Lijst geraadpleegde documenten	35
BIJLAGE V	Overzicht auditpanel	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Saxion Hogeschool
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B Ruimtelijke Ontwikkeling
registratienummer croho	Brin: 23AH Isat: 30038
domein/sector croho	Techniek
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Science (BSc)
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	<ul style="list-style-type: none">• Ruimtelijke Ordening & Planologie• Stedenbouwkundig Ontwerpen• Klimaat & Management
locatie	Deventer
variant	Voltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	21 januari 2019

2. SAMENVATTING

Saxion Hogeschool verzorgt een voltijdse opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) die onderdeel is van het samenwerkingsverband Urban Studies (US). Hiervan maakt ook de opleiding Bestuurskunde deel uit. De opleiding RO is aangesloten bij de landelijke Hoger Onderwijs Groep Built Environment en behoort binnen de hogeschool tot de Academie Bestuur, Recht & Ruimte. De opleiding beoogt 'urban professionals' op te leiden die kunnen opereren op regionaal, (inter)nationaal en mondiaal niveau als planoloog, stedenbouwkundig ontwerper of expert op het gebied van klimaat en management. De (middel)grote stad in de context van Oost-Nederland staat centraal in de opleiding.

Binnen RO zijn drie studieroutes beschikbaar waarmee de studenten zich kunnen profileren: Ruimtelijke Ordening & Planologie, Stedenbouwkundig Ontwerpen en Klimaat & Management.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De onlangs vernieuwde opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) heeft met de drie studieroutes Ruimtelijke Ordening & Planologie, Klimaat & Management en Stedenbouwkundig Ontwerpen duidelijk voor ogen hoe zij de gewenste urban professionals voor de arbeidsmarkt wil opleiden. Daarvoor heeft de opleiding een valide beroepsprofiel opgesteld, gebaseerd op de landelijk afgesproken set competenties van het domein Built Environment, en uitgewerkt in adequate beoogde leerresultaten. Het werkveld heeft aan het voor de beroepspraktijk benodigde profiel meegewerkt. Ook werkt het beroepenveld nauw met de opleiding samen om het curriculum actueel en up-to-date te houden.

Er is een verregaande samenwerking met de opleiding Bestuurskunde binnen Urban Studies, wat de opleiding RO onderscheidt ten opzichte van de zusteropleidingen in Nederland. Het panel ziet de beoogde bestuurskundige leerresultaten – zij het nogal zijdelings – terug in de beschrijvingen van de technische en generieke competenties van de opleiding.

De onderzoekscomponent steunt op een realistische visie en is duidelijk geformuleerd in de beoogde leerresultaten. Dat laatste geldt niet voor de internationaliseringsaspecten, terwijl daarvoor in de opleiding toch ruime aandacht is. Op dit punt is wellicht enige ruimte voor verbetering, maar het panel vindt de bestuurskundige invalshoek zo onderscheidend dat dit voor Standaard 1: Beoogde leerresultaten uiteindelijk tot het oordeel **goed** leidt.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het actuele en samenhangende programma van de nieuwe opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling zit goed in elkaar en kent een stevige balans tussen theorie en praktijk. Aan de hand van mooi uitgedachte en uitgewerkte leerlijnen voor alle uitstroomprofielen wijst de opleiding haar studenten de weg naar de te realiseren leerresultaten. Dit geschiedt in een sociaal-constructivistische leeromgeving met toereikende onderwijsfaciliteiten. Langs die route kijken vakbekwame en deskundige docenten samen met oplettende studiebegeleiders en een betrokken opleidingscommissie mee met de verrichtingen van de studenten.

In het programma is veel aandacht voor internationale aspecten, en ook onderzoek komt zeer nadrukkelijk aan bod. Voor de toptalenten zijn er excellentietrajecten en honoursprogramma's beschikbaar.

Met name de goede verbinding tussen onderzoek en onderwijs kan op veel waardering rekenen, zowel van lectoren, docenten en studenten, als van het werkveld en het auditteam. Die substantiële inbreng van de lectoren, de grote betrokkenheid van de docent-onderzoekers daarbij en de vertaling van de onderzoeksaspecten in het onderwijs, maar ook de lean-gebaseerde organisatievorm, de adequate aanpak in de SLO-leerlijn en vóór alles ook het prachtige en consistent uitgewerkte StadsLAB-concept, brengen het panel tot de conclusie dat de kwaliteit van Standaard 2: Onderwijsleeromgeving zonder meer **goed** is.

Standaard 3: Toetsing

De toetsing en beoordeling in de opleiding RO is gebaseerd op het algemene beleid van hogeschool en academie, en het daaruit voortvloeiende toetsplan is prima in orde. De inhoud en vorm van de toetsen sluiten goed aan bij de beoogde leeruitkomsten. Toetsen doen wat ze moeten doen, de informatie daaromheen is uitvoerig en compleet, en voor de studenten volledig transparant zodat die weten wat van hen verwacht wordt. Bijzondere toetsvormen zoals een sollicitatieopdracht en pitches over de studie en loopbaan, zijn volgens het panel fraaie elementen in de ontwikkeling van de (zelf)kritische houding van de studenten. De kwaliteitsbewaking van toetsing en beoordeling ligt in de capabele handen van de academiebreed georganiseerde toets- en examencommissie. De toetsing en het afstuderen zijn geborgd door grondige en heldere procedures met intervisie en kalibratie, waardoor docenten het toetsbeleid consequent kunnen uitvoeren.

Al met al is de toetsystematiek van de opleiding volgens het panel solide, en staat dit aspect bij iedereen goed op het netvlies. Daarom komt het panel tot de conclusie dat de opleiding de organisatie van toetsing en beoordeling betrouwbaar, valide en transparant heeft geregeld, en dat de kwaliteit van Standaard 3: Toetsing dan ook **goed** is.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Het panel concludeert dat de kwaliteit in de steekproef van eindwerken, maar ook de rolvolwassen houding van studenten tijdens presentaties duidelijk laten zien dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten behalen. Ze geven blijk van het juiste hbo-bachelorniveau en van een goed ontwikkelde onderzoekende en (zelf)kritische houding ten opzichte van het vakgebied. Dat is terug te zien in de eindwerken, beroepsproducten en pitches van de afstudeerders, en ook in de prijzen en publicaties van sommigen van hen. Vertegenwoordigers uit het (regionale) werkveld vinden de afgestudeerden ambitieuze en enthousiaste kandidaten voor het vervullen van hun vacatures. Hierdoor trekt het panel de conclusie dat de kwaliteit van Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten **goed** is.

Algemene conclusie

Ruimtelijke Ontwikkeling van Saxion Hogeschool is een hbo-bacheloropleiding die op prima wijze breed inzetbare urban professionals opleidt voor de arbeidsmarkt, met name die in Oost-Nederland. Met hun brede basis aan actuele kennis en vaardigheden, hun nauwe banden en ervaringen met het werkveld en hun specialisaties op ruimtelijke, planologische, stedenbouwkundige of klimaat- en milieutechnische thema's, dragen de afgestudeerden bij aan maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken in de verstedelijkte samenleving. De verzorging van het onderwijs vindt plaats in een omgeving met goede voorzieningen, en de aansturing geschiedt op een moderne, Lean-gebaseerde wijze. Docenten, begeleiders, examinatoren en andere betrokkenen zorgen ervoor dat de studenten binnen deze gunstige kaders de beoogde leerresultaten kunnen behalen. Het panel ziet dat het niveau en de kwaliteit van de opgeleverde eindproducten van de afstudeerders in orde zijn. Zij tonen hiermee over de volle breedte aan dat ze als vakbekwame beroepsbeoefenaar de arbeidsmarkt kunnen betreden.

Op grond van het bovenstaande en met inachtneming van de beslisregels van de NVAO, adviseert het auditpanel de NVAO om de voltijdse hbo-bacheloropleiding Ruimtelijke Ontwikkeling met de afstudeervarianten Ruimtelijke Ordening & Planologie, Stedenbouwkundig Ontwerpen en Klimaat & Management van Saxion Hogeschool, crohonummer 30038, als **goed** te beoordelen, en deze opleiding opnieuw voor een periode van zes jaar te accrediteren.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 26 maart 2019.

3. INLEIDING

Dit beoordelingsrapport bevat de 'Beperkte Opleidingsbeoordeling' van de hbo-opleiding Bachelor Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) van de Saxion Hogeschool. De ondersteunende audit bij deze beoordeling is op 21 januari 2019 uitgevoerd in Deventer, door een panel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage V voor de panelleden).

De beoordeling vond plaats in het kader van de clustervisitatie 'HBO Ruimtelijke Ontwikkeling', waarbij hbo-opleidingen met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode worden gevisiteerd door panels bestaande uit zoveel mogelijk dezelfde deskundigen. Doel hiervan is de scherpere en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen.

Het rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de hbo-opleiding Bachelor Ruimtelijke Ontwikkeling op de vier NVAO-kwaliteitsstandaarden, over de volgende onderwerpen: 'beoogde leerresultaten', 'onderwijsleeromgeving', 'toetsing' en 'gerealiseerde leerresultaten'. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)¹ gebruikt.

De hbo-opleiding Bachelor Ruimtelijke Ontwikkeling

Saxion Hogeschool verzorgt een voltijdse opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) die onderdeel is van het samenwerkingsverband Urban Studies (US). Hiervan maakt ook de opleiding Bestuurskunde deel uit. De opleiding RO is aangesloten bij de landelijke Hoger Onderwijs Groep Built Environment en behoort binnen de hogeschool tot de Academie Bestuur, Recht & Ruimte. De opleiding beoogt 'urban professionals' op te leiden die kunnen opereren op regionaal, (inter)nationaal en mondiaal niveau als planoloog, stedenbouwkundig ontwerper of expert op het gebied van klimaat en management. De (middel)grote stad in de context van Oost-Nederland staat centraal in de opleiding.

Binnen RO zijn drie studieroutes beschikbaar waarmee de studenten zich kunnen profileren: Ruimtelijke Ordening & Planologie, Stedenbouwkundig Ontwerpen en Klimaat & Management.

Ontwikkelingen sinds eerdere in- en externe audits

Naar aanleiding van de constatering en aanbevelingen uit extern accreditatieonderzoek in 2010 en de interne audit in 2014 is de opleiding RO geheel opnieuw samengesteld. Vertrekpunt daarvoor vormde de oorspronkelijke situatie van separate opleidingen Ruimtelijke Ordening & Planologie, Stedenbouwkundig Ontwerpen en Milieukunde. Samen met Bestuurskunde is de nieuwe opleiding RO ondergebracht in een 'vast' samenwerkingsverband Urban Studies. Een ander belangrijk uitgangspunt voor de verandering en vernieuwing van het curriculum was de landelijk afgesproken set van eindkwalificaties voor het domein Built Environment in 2015. Dat heeft voor de nieuwe opleiding RO gevolgen had voor de set van competenties die zijn opgesteld voor de drie hierboven genoemde uitstroomprofielen.

¹ Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. september 2016.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling heeft de afgelopen jaren een periode van transitie doorgemaakt, zo wordt het panel meteen aan het begin van de auditdag duidelijk. In de oude situatie waren er twee aparte opleidingen: Ruimtelijke Ordening & Planologie (ROP) en Stedenbouwkundig Ontwerpen (SO). Die zijn ondertussen als studieroutes opgenomen in de nieuwe opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling. In 2016/2017 zijn de laatste studenten van de opleiding ROP en SO afgestudeerd, waarna die oude opleidingen zijn afgebouwd. De eerste lichte studenten die het nieuwe curriculum hebben gevolgd, is in 2018 afgestudeerd. De heroriëntatie van de opleiding was vooral ingegeven door de veranderingen in het werkveld, de beroepspraktijk en de arbeidsmarkt, en de veranderende rol van de (urban) professional in het ruimtelijke en publieke domein.

In 2014 is na een interne audit ook de opleiding Bestuurskunde (BSK) aangeschoven bij het overleg, omdat zij in het werkveld met eenzelfde problematiek te maken had. Dit heeft erin geresulteerd dat er een samenwerkingsverband Urban Studies (US) is ontstaan met twee opleidingen: Bestuurskunde en Ruimtelijke Ontwikkeling. In die laatste is als afstudeervariant naast de studieroutes Ruimtelijke Ordening & Planologie (in de nieuwe situatie weergegeven als RO/ROP) en Stedenbouwkundig Ontwerpen (RO/SO), ook de studieroute Klimaat & Management (RO/KM) toegevoegd. De opleiding levert via deze uitstroomprofielen urban professionals aan de regionale en nationale arbeidsmarkt in rollen als planoloog, stedenbouwkundig ontwerper of expert RO op het gebied van klimaatmanagement.

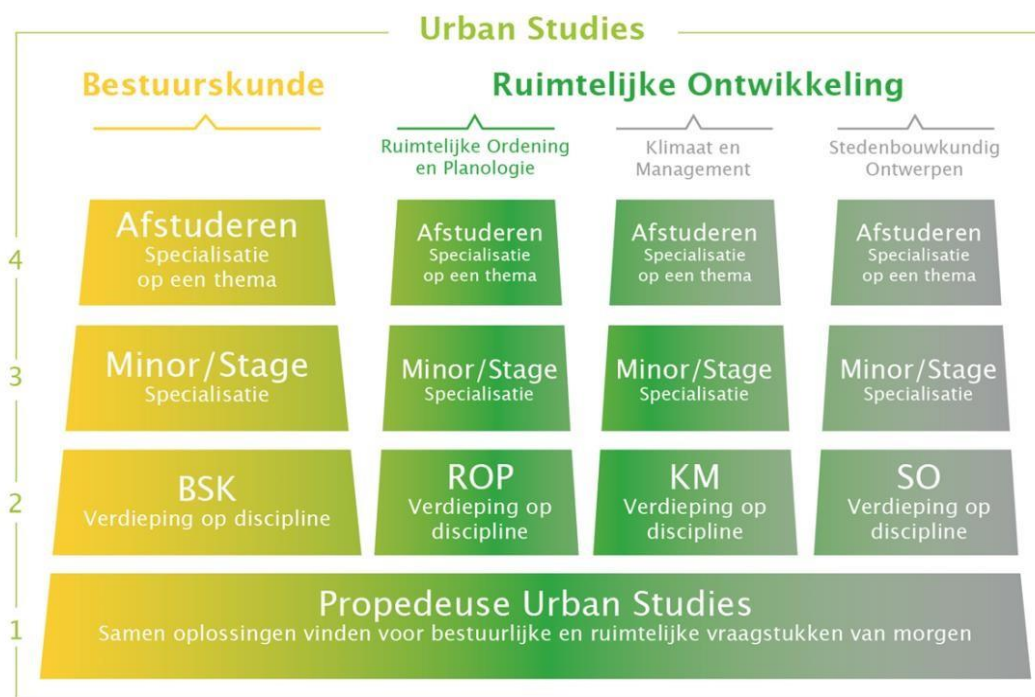
Profilering en positionering

In overleg met het werkveld en de verwante opleidingen heeft de nieuwe opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling zich aangesloten bij de gezamenlijke focus op ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken in de verstedelijkte samenleving in samenhang met de omliggende regio's.

Denk aan kwesties als: groei in de steden tegenover krimp in het landelijk gebied, klimaatverandering, nieuwe of andere processen en systemen op het gebied van planning, besluitvorming, informatie en (digitale) communicatie. De focus ligt met name op de regio Oost-Nederland, maar ook spelen diverse projecten zich af over de grens met Duitsland. En de opleiding realiseert zich terdege, stelt het panel in de gesprekken vast, dat 'stedelijk' in deze contreien iets anders betekent dan in de Randstad.

Verder spelen trends in de beroepspraktijk met betrekking tot globalisering, internationale invloeden en samenwerking, economische ontwikkelingen en ondernemerschap steeds vaker mee. Dat vormt voor de opleiding, zo vertelt zij het auditteam, een belangrijke reden om nauw samen te werken met BSK, en wel in een belegd 'vast' samenwerkingsverband: Urban Studies. Dat heeft er onder andere toe geleid dat de programma's van de samenwerkende partijen elkaar gedeeltelijk overlappen (zie verder Standaard 2).

In figuur 1 is de huidige opbouw van de opleiding RO, ingekaderd in het samenwerkingsverband Urban Studies, schematisch weergegeven. Het panel ziet dat met name in de propedeuse de samenwerking het innigst is, en verneemt van de opleiding dat die zich ook in het verdere programma volop manifesteert.

Figuur 1 Schema van de (nieuwe) opleidingen binnen Urban Studies

De combinatie binnen het samenwerkingsverband US van RO met de opleiding BSK is uniek in Nederland. De opleiding heeft er volgens het panel duidelijke motieven voor: de meeste stedenbouwkundige of planologische kwesties behelzen ook belangrijke bestuurskundige aspecten. Voor potentiële studenten zou de onderscheidende profilering van RO als onderdeel van Urban Studies met de nauwe samenwerking met BSK volgens het auditteam wel eens een belangrijk keuze-argument kunnen zijn.

Beoogde leeruitkomsten

De opleiding RO is net als de meeste zusteropleidingen in Nederland ondertussen gebaseerd op het landelijk afgesproken beroeps- en opleidingsprofiel uit 'het Witte Boekje' (2015) van de Hoger Onderwijsgroep (HOG) Bouw & Ruimte. Aan deze landelijke afspraken heeft de opleiding trouwens een substantiële bijdrage geleverd.

De beoogde leerresultaten en bijbehorende competenties (zie bijlage II) zijn volgens het panel op het juiste hbo-bachelorniveau gekaderd binnen de gangbare kwalificatienetwerken zoals het Netherlands Qualification Framework (NLQF), European Qualification Framework (EQF) en de Dublin Descriptoren. Met de verworven kennis en vaardigheden moeten de urban ingenieurs in spe in staat zijn de planologische en stedenbouwkundige vraagstukken in de beroepspraktijk te tackelen.

Het panel ziet in de formulering van de competenties de aansluitingsmogelijkheden met de samenwerkende partijen herkenbaar terugkomen, bijvoorbeeld bij de technische competenties Initiëren & sturen of Specificeren, en bij de generieke competentie Communiceren & samenwerken.

De verbinding tussen Ruimtelijke Ontwikkeling en Bestuurskunde is geen gelegenheidscoalitie, zo verneemt het auditteam. De opleiding heeft ook ideeën en ambities om samen te werken met opleidingen als Sociaal Werk, Sociaal Juridische Dienstverlening, Integrale Veiligheidskunde, Security Management en HBO Recht, en met andere bouwgerelateerde opleidingen zoals Civiele Techniek en Bouwkunde. Het panel vindt dat een goed streven. Het geeft de opleiding mee om vooral alle mogelijkheden te verkennen, en er waar mogelijk haar positie mee te versterken.

Onderzoek

Om de urban professionals in spe een onderzoekende houding mee te geven, focust de opleiding op het praktijkgericht onderzoek. Dit type onderzoek is een probaat middel om de beroepsproducten die de toekomstige planologen en stedenbouwkundig ontwerpers opleveren te onderbouwen. Het panel herkent het belang van onderzoek in de beoogde leerresultaten, en ziet belangrijke onderzoeksonderwerpen terug in bijvoorbeeld de verkenning van een ruimtelijk vraagstuk, een omgevings- of actorenanalyse, of planologische schetsen. Ook verwacht de opleiding van de studenten een kritische houding, met name als in een beroepsproduct de resultaten van onderzoek van anderen wordt gebruikt.

In diverse lesonderdelen en in de leerlijn onderzoeksvaardigheid (zie verder Standaard 2) staat het doen van (praktijkgericht) onderzoek centraal, zo constateert het panel, en dat is een goede zaak.

Internationalisering

Een speerpunt vanuit het beleid van Saxion is de focus op internationalisering om belangrijke vaardigheden als probleemoplossend vermogen en kritisch denken te bevorderen. Het panel ziet dit niet specifiek benoemd in de beoogde leerresultaten, maar stelt met genoegen vast tijdens de audit dat de opleiding in samenspraak met het werkveld ruim aandacht geeft aan internationale aspecten en context. Zo zijn bijvoorbeeld twee kwartielen van het programma internationaal georiënteerd met onderwijs in het Engels. Verder biedt de opleiding de mogelijkheid excursies te volgen of (af) te studeren in het buitenland en is er een aanbod van praktijkopdrachten met een internationaal tintje (zie verder Standaard 2). Wat het panel betreft hadden de internaliseringsaspecten in de beoogde leerresultaten wel wat explicieter geformuleerd mogen zijn bij zoveel aandacht.

Weging en Oordeel

De onlangs vernieuwde opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) heeft met de drie studieroutes Ruimtelijke Ordening & Planologie, Klimaat & Management en Stedenbouwkundig Ontwerpen duidelijk voor ogen hoe zij de gewenste urban professionals voor de arbeidsmarkt wil opleiden. Daarvoor heeft de opleiding een valide beroepsprofiel opgesteld, gebaseerd op de landelijk afgesproken set competenties van het domein Built Environment, en uitgewerkt in adequate beoogde leerresultaten. Het werkveld heeft aan het voor de beroepspraktijk benodigde profiel meegewerkt. Ook werkt het beroepenveld nauw met de opleiding samen om het curriculum actueel en up-to-date te houden.

Er is een verregaande samenwerking met de opleiding Bestuurskunde binnen Urban Studies, wat de opleiding RO onderscheidt ten opzichte van de zusteropleidingen in Nederland. Het panel ziet de beoogde bestuurskundige leerresultaten – zij het nogal zijdelings – terug in de beschrijvingen van de technische en generieke competenties van de opleiding.

De onderzoekscomponent steunt op een realistische visie en is duidelijk geformuleerd in de beoogde leerresultaten. Dat laatste geldt niet voor de internationaliseringsaspecten, terwijl daarvoor in de opleiding toch ruime aandacht is. Op dit punt is wellicht enige ruimte voor verbetering, maar het panel vindt de bestuurskundige invalshoek zo onderscheidend dat dit voor Standaard 1: Beoogde leerresultaten uiteindelijk tot het oordeel **goed** leidt.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Opleidings specifieke voorzieningen worden beoordeeld, tenzij het gaat om instellingsbrede voorzieningen waarover bij de ITK al is gerapporteerd.

Bevindingen

De vernieuwde opleiding RO kan op de waardering rekenen van de studenten, van het werkveld en ook van het auditteam. Het programma zit goed in elkaar en heeft een goed doordachte structuur en samenhang gekregen.

De competenties en het landelijk afgesproken profiel (zie Standaard 1) zijn door de opleiding adequaat vertaald naar de voor het beroep benodigde BoKS voor de drie uitstroomprofielen, en verder uitgewerkt in prestatie-indicatoren, leerdoelen, toetsmatrijzen en het onderwijs- en toetsplan. Deze uitwerkingen zijn volgens het panel goed geformuleerd.

Opbouw programma

Binnen Urban Studies volgen de studenten van de opleidingen RO en BSK gezamenlijk de propedeuse. Door de overlap in competenties met de zusteropleiding Bestuurskunde krijgen de RO-studenten in het eerste studiejaar en een deel van het tweede jaar enkele vakken gezamenlijk aangeboden. Dat betreft bijvoorbeeld vakken op het gebied van onderzoeksvaardigheden en communicatie. Aan het eind van de propedeuse maken de RO-studenten globaal kennis met de drie mogelijke uitstroomprofielen RO/ROP, RO/SO en RO/KM. Daar hebben zij zich overigens al op voorhand voor ingeschreven, maar wisselen van studieroute is op dat moment nog steeds mogelijk.

In het tweede en derde studiejaar vindt vervolgens verdere verdieping plaats in speciale thema's van het gekozen uitstroomprofiel. De studenten kiezen hier ook de daarbij behorende competentie(niveau)s. Uit overleg met het werkveld is gebleken dat er behoefte is aan urban engineers met specialistische kennis op bepaalde (vak)gebieden. Daarom heeft de opleiding RO naast de uitstroomprofielen RO/ROP, RO/SO en RO/KM nog enkele thema's gekozen waarmee studenten zich gedurende hun studie verder kunnen profileren:

- Inclusive Cities: de sociale samenhang in de (lokale) samenleving;
- klimaatverandering en energietransitie;
- omgevingsstrategie en management (veranderopgaven op bedrijfslocaties, binnensteden);
- smart cities (de invloed van techniek, beschikbaarheid van data, digitalisering).

Deze thema's sluiten nauw aan bij de lectoraten waarmee de opleiding samenwerkt (zie verderop bij Onderzoek).

In het laatste jaar van de studie staan stage(s), minor(en) en afstuderen op de agenda van de studenten.

Leerlijnen

Het programma van de opleiding is opgebouwd rondom vier leerlijnen – gebaseerd op het didactisch concept van het leerlijnenmodel van Ploegman & De Bie (2008) – voor de ontwikkeling van de competenties en de verwerving van de benodigde kennis en vaardigheden. In tabel 1 staat een korte samenvatting van deze leerlijnen met hoe en waar die in de opleiding tot uiting komen.

Leerlijn	komt aan bod bij/in	belangrijkste werkvormen
De (integrale) praktijklijn	<ul style="list-style-type: none"> • het StadsLAB, voor ontwikkeling van de competenties en de juiste professionele houding • stage(s) • afstuderen 	<ul style="list-style-type: none"> • authentieke praktijkopdrachten • 'Labtalks' en instructies • gastcolleges met voorbeelden uit de praktijk • excursies
De (conceptuele) kennislijn	de concepten, principes, modellen en theorieën uit relevante vakgebieden	<ul style="list-style-type: none"> • zelfstudie: literatuur, opgaven • hoor-/werkcolleges met uitleg, voorbeelden, oefeningen en feedback op gemaakt werk • gastcolleges met voorbeelden uit de praktijk
De vaardigheidslijn	de verwerving van benodigde, breed toepasbare beroepsvaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> • zelfstudie: literatuur, opgaven • werkcolleges met instructies, oefeningen en feedback
De studieloopbaanlijn	de professionele ontwikkeling en studievoortgang	<ul style="list-style-type: none"> • opdrachten voor oriëntatie op beroep en opleiding (waaronder sollicitatieopdracht) • bedrijfsbezoek bij stage(s) • studievoortgangsgesprekken • informatiebijeenkomsten

Tabel 1 De leerlijnen in de opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling

De didactische visie van de opleiding hierachter – die het panel nader heeft bestudeerd in het onderwijs- en toetsplan – is dat leren en ontwikkeling actieve constructieve en sociale processen zijn. Het panel vindt dit een adequate omschrijving van de sociaal-constructivistische aanpak in de opleiding. Het model en het programma omvatten uiteindelijk alle benodigde elementen om professionele urban ingenieurs op te leiden, stelt het panel vast, wat ook duidelijk blijkt uit de competentiematrices en -kaarten met de leerdoelen.

Verder ziet het auditteam dat in de opbouw de gebruikelijke niveaus van toepassing zijn wat betreft zelfstandigheid, context en complexiteit, zowel in het programma in zijn algemeenheid, als in de opdrachten in het bijzonder. Als de studenten hebben laten zien dat zij in staat zijn zelfstandig complexe (multidisciplinaire) opdrachten uit te voeren en de verworven kennis en vaardigheden kunnen toepassen, functioneren zij wat de opleiding – en ook het panel – betreft op het gewenste bachelorniveau.

Het panel vindt het didactisch model achter de opleiding sterk. De studenten merken dat dit op hen een behoorlijke impact heeft. Ze komen – zelfs in het tweede jaar – bij hun contacten met het werkveld en de beroepspraktijk al professioneel over. Het panel vindt dat de studenten dan ook al heel snel 'rolvolwassen' zijn, iets wat de auditoren bij andere opleidingen veel minder vaak tegenkomen.

StadsLAB

De opleiding RO heeft volgens het auditteam een duidelijk praktijkgerichte visie en oriëntatie op het beroep die vooral tot uiting komen in het StadsLAB waar het merendeel van het praktijkonderwijs plaatsvindt. Dit is samen met de opleiding BSK ontwikkeld als een omgeving waarin werken en leren hand in hand gaan. Om voor actuele, authentieke en relevante vraagstukken uit de maatschappij en het werkveld oplossingen te bedenken, werken studenten van de verschillende opleidingen en de opdrachtgever(s) of andere betrokkenen uit de beroepspraktijk samen. Zo verkenden studenten van de opleidingen ROP, SO en BSK bijvoorbeeld gezamenlijk het thema Smart Cities in het kader van het Kennislab voor Urbanisme in Amersfoort.

Vanaf het tweede leerjaar werken de studenten alle praktijkopdrachten uit in de multidisciplinaire omgeving van het StadsLAB, eventueel ook die uit de fase/periode van stage(s) en afstuderen. Een voorbeeld van zo'n praktijkopdracht is het Tiny House project in Haaksbergen. Hierin wilde de opdrachtgever (een regionale projectontwikkelaar) door studenten (de opdrachtnemers) laten onderzoeken wat de planologische en (steden)bouwkundige, maar ook bedrijfs- en bestuurskundige gevolgen zijn bij de bouw van ultrakleine woonruimten voor starters op de woningmarkt. Een ander onderzoek, project 'Deventer over 25 jaar', vroeg van de studenten om goede en slechte scenario's op te stellen over de toekomst in de stad, in samenwerking met scholen, werkveld en een groep van young professionals. Dit leidde tot een opzienbarende uitkomst: het milieuprobleem moet sneller aangepakt worden, anders staat Deventer onder water. Andere werkgroepen binnen het StadsLAB (ook van andere opleidingen) gaan met deze uitkomsten verder. De samenwerking met andere disciplines is namelijk niet beperkt tot zusteropleidingen binnen US of het werkveld, stelt het panel vast. Enkele studenten van SO en Integrale Veiligheidskunde hebben bijvoorbeeld samen meegedaan aan de prijsvraag Veilige Leefomgeving. Er is daarnaast samenwerking met buitenlandse hogescholen, bijvoorbeeld met de Hochschule Osnabrück (zie Internationalisering verderop).

Niet alleen de studenten en het werkveld zijn enthousiast over (de samenwerking in) het StadsLAB, ook de opleiding en zelfs de academie vinden het een mooi concept. Het is de bedoeling dat dit ook academiebreed ingevoerd wordt, zo meldt de opleiding aan het auditteam.

Werkveld

Het panel stelt vast dat de opleiding een goede band heeft met het werkveld. Dat komt onder andere voort uit de persoonlijke netwerken van de docenten in de beroepspraktijk. En het komt ook tot uiting tijdens de bijeenkomsten die de opleiding regelmatig organiseert met het werkveld. Door deze sterke band denkt het werkveld mee bij de actualisatie van de opleiding, en bij strategische en tactische beslissingen. Zij waren bijvoorbeeld nauw betrokken bij de aansluiting van BSK bij RO binnen het samenwerkingsverband Urban Studies, en de balans tussen de opleidingsspecifieke en gemeenschappelijke modules. Ook dit geeft de opleiding RO een duidelijk eigen gezicht ten opzichte van andere RO-opleidingen.

Na afronding van de herziening van het curriculum heeft de opleiding aan het einde van studiejaar 2017/2018 een permanente beroepenveldcommissie (BVC) ingesteld, zo constateert het panel, die structureel meedenkt over de opbouw en inhoud van de opleiding. Buiten deze BVC zijn er ook strategische partnerships met andere (relevante) organisaties zoals Noaberkracht (gemeente Dinkelland/Tubbergen), de gemeente Deventer, Antea Group en de Provincie Overijssel. Vanuit beide kanalen komen nieuwe trends en ontwikkelingen uit de beroepspraktijk in het onderwijs terecht.

In gesprek met het management is kort gesproken over de ambities voor de toekomst. Het panel stelt vast dat er voldoende instrumenten zijn om (nieuwe) ontwikkelingen in het werkveld te kunnen volgen. Een van de onderwerpen die de opleiding aangeeft om (binnenkort) nog verder in het programma te integreren, is ketensamenwerking. Het werkveld wil hier meer aandacht voor omdat de urban professional er in de praktijk steeds nadrukkelijker mee te maken heeft.

De studenten zijn heel tevreden over de praktijkgerichtheid van hun opleiding en de vele interessante en nuttige contacten (al vroeg in de opleiding) met het werkveld.

Samenhang

Het panel hoort tijdens de gesprekken met de studenten dat ze op zich positief zijn over de samenhang in het programma, maar dat de momenten dat de kennis- en vaardigheidsvakken aan bod komen niet geheel in (tijd)lijn lopen met de praktijkopdrachten in het StadsLAB. De opleiding geeft aan daarvoor eventueel meer just-in-time trainingen te willen organiseren. Het auditteam vindt het verder een aandachtspunt voor de opleiding om goed in de gaten te houden dat de opdrachten die vanuit het bedrijfsleven komen van het juiste niveau zijn, en goed passen bij het onderwijs en de leerdoelen.

Het panel hoort bijvoorbeeld dat sommige opdrachten een nieuw frame krijgen om ze in te passen in het leerplan. Vaak legt de opleiding de cases ook aan studenten voor met de opdracht: wat is de eigenlijke vraag achter de vraag? De bedoeling daarvan is het panel wel duidelijk: de ontwikkeling van een kritische houding.

SLO: de studieloopbaanontwikkeling

De opleiding heeft voor de studenten ook een leerlijn opgesteld met betrekking tot de studievoortgang en loopbaanontwikkeling. Het panel vindt dat die studieloopbaanbegeleiding op een goede manier is uitgedacht en belegd. Er zitten belangrijke elementen in vanaf een intakegesprek voorafgaand aan de studie tot en met pitches over de eigen ontwikkeling en de toekomstige loopbaan. Een mooi voorbeeld daarvan is de zogenaamde 'oogst'-bijeenkomst (voorheen 'kennis oogst' genoemd) waarin de student aangeeft in een pitch of presentatie wat hij² heeft geleerd, gedaan en gerealiseerd. Dat gebeurt ten overstaan van medestudenten, docenten en vertegenwoordigers uit het werkveld.

Ook de 'standaard'-procedure dat een student moet solliciteren om toegelaten te worden tot de studieroute van zijn keuze in de hoofdfase, vindt het panel een sterk en leerzaam punt in het professionaliseringsproces. Zo leert de student bewuste en gemotiveerde keuzes te maken. Ook andere belangrijke loopbaancompetenties als reflecteren, motiveren, professionaliseren en netwerken komen in deze lijn regelmatig voor het voetlicht. Dit zal de studenten volgens het auditteam uiteindelijk vormen tot kritische professionals.

Via de leerlijn SLO wijst de opleiding de studenten ook op vervolgmogelijkheden bijvoorbeeld een masteropleiding aan een Academie voor Bouwkunst, en zo nu en dan ook op een vervolg op een TU (via een schakelklas).

De studieloopbaanbegeleiding richt zich verder op de problematiek met betrekking tot de langstudeerders. De SLB'ers monitoren het studieverloop van de studenten en kunnen bij vertraging direct optreden. Als een student met een halfjaar vertraagd is, vindt er in eerste instantie intensievere begeleiding plaats om de student zelf de oorzaken te laten opsporen en wegnemen. Belooft de vertraging meer dan een jaar, dan zal de SLB'er de problemen nadrukkelijk in kaart brengen en proberen te tackelen. Bij nog grotere vertraging kan een student een jaar worden teruggezet. Vaak is ook een plan van aanpak nodig om de studie alsnog te kunnen vervolgen of afronden.

Internationalisering

In het programma zijn internationale aspecten verwerkt in alle modules waar het relevant is. Ook interculturele aspecten en grensoverschrijdende vraagstukken komen hier en daar aan bod. De opleiding zoomt in op hoe deze aspecten kunnen meespelen op lokaal niveau. Het panel ziet dit bijvoorbeeld bevestigd in de aansluiting op 'the urban agenda' waarin de rol ter sprake komt van steden en regio's in (inter)nationale context. Vooral de Europese samenwerkingsverbanden en regelgeving vormen een belangrijke input voor de internationaliseringscomponent in het curriculum.

Het tweede semester van het tweede jaar is geheel georiënteerd op de internationale context, en het onderwijs is dan in het Engels. Voorbeelden van internationaal georiënteerde vakken die het panel tegenkomt, zijn 'Planning around the world' en 'Sustainable Development'. Aan het Engelstalige semester kunnen ook buitenlandse (uitwisselings)studenten deelnemen. De RO-ingenieurs in spe dienen hun Engelstalige vaardigheid op (aantoonbaar B2) niveau te brengen. Het panel ziet dat de opleiding daarvoor binnen de SLO-lijn faciliteiten biedt, bijvoorbeeld om bij te spijkeren.

De opleiding biedt de studenten diverse mogelijkheden voor internationale verdieping. Er verschijnt bijvoorbeeld steeds meer (relevante en actuele) internationale literatuur in het curriculum. Daarnaast organiseert de opleiding op regelmatige basis studentuitwisselingen met het buitenland.

² Waar in dit rapport wordt verwezen naar studenten, docenten en andere niet met name genoemde personen in de mannelijke vorm met 'hij', 'hem' of 'zijn', kan in de meeste gevallen ook 'zij', 'ze' en 'haar' gelezen worden.

Ook bestaat de mogelijkheid voor de studenten om deel te nemen aan buitenlandse excursies – bijvoorbeeld naar Roemenië – of om in het kader van een minor, stage of meesterproef (afstudeerproject) in het buitenland te studeren. Het is overigens niet zo gemakkelijk goede opdrachten te vinden in het buitenland, vaak komen zij voort uit eigen initiatief van studenten waarbij de opleiding dan wel zoveel mogelijk faciliteert.

De studenten zijn weliswaar tevreden over de internationale opties in de opleiding – de scores zijn op diverse punten zelfs bovengemiddeld – maar vinden dat stimuleren en faciliteren nog wel wat sterker kunnen. Het panel hoort van de opleiding dat zij met de studenten en de opleidingscommissie in overleg zijn om te kijken welke verbeteringen mogelijk of nodig zijn.

Excellentie

Voor verdere verdieping buiten het programma om heeft de hogeschool Saxion speciale excellentietrajecten en honoursprogramma's. Bij de opleiding RO zou bijvoorbeeld het honours programma 'Changing Cities: People, Places & Choices' goed passen, omdat hierin de ontwikkelingen en trends in de stad op de korte, middellange en langere termijn nog verder worden uitgediept. Naast onderwerpen op het gebied van vastgoed (bijvoorbeeld Tiny Houses, aardehuizen, en dergelijke) en de complete, veilige, toekomstbestendige stad, komen ook zaken als vergrijzing, zorg en samenleving, globalisering en technologische vernieuwing aan de orde.

Docenten

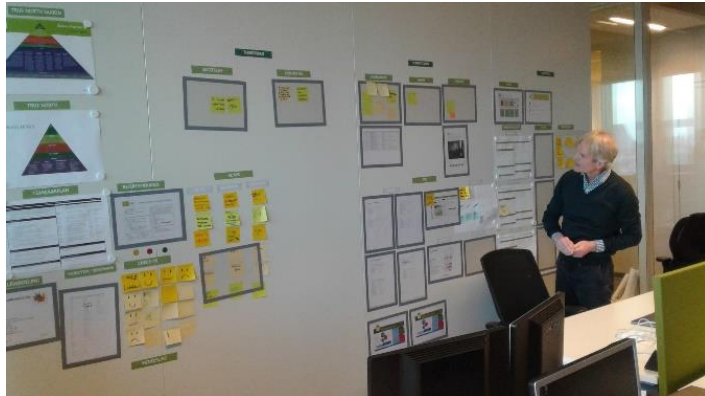
Het panel ziet een vakbekwaam, maar vooral ook enthousiast en betrokken team van docenten aanschuiven aan de gesprekstafel. Dit team bestaat uit zo'n 20 BSK- en RO-professionals – waarvan 86% opgeleid op masterniveau – en is georganiseerd op het niveau van het samenwerkingsverband US. Het personeelsbeleid is gebaseerd op dat van de academie (ABR&R). Veel van de docenten zijn aangenomen of ingezet voor het onderwijs en onderzoek op basis van hun specifieke kennis en ervaring binnen de vier thema's die in de opleiding centraal staan. Sommigen zijn ook deelnemers aan kenniskringen op het gebied van energie en klimaat.

Volgens het auditteam is de verzorging van het onderwijs en de eventuele overlap daarvan in de opleidingen en studieroutes adequaat geregeld. Mocht de opleiding in de (nabije) toekomst een groei doormaken, dan is wel versterking op het personele vlak nodig.

Het panel hoort van diverse docenten dat met name de gezamenlijke werkzaamheden aan de herziening van het curriculum voor een goede teamgeest hebben gezorgd. Dit heeft – ondersteund met allerlei teambuildingsactiviteiten vanuit de hogeschool – uiteindelijk geresulteerd in een sterk opererend en nauw samenwerkend multidisciplinair team. Zo is de verzorging van het onderwijs volledig afgedekt door een team van docenten met kwaliteiten die elkaar aanvullen en versterken, aldus het panel.

De docenten zijn trots op wat ze al hebben gerealiseerd. En dat is heel wat, want er is de afgelopen jaren veel veranderd. Vooral de manier waarop zij het StadsLAB hebben uitgedacht en vormgegeven, en hoe dit concept in de praktijk functioneert, is reden voor gepaste trots, beaamt het panel. Het team blijkt op deze manier goed in staat om nieuwe ontwikkelingen en veranderingen vanuit de beroepspraktijk door te voeren in het onderwijs. De docenten monitoren ook de begeleiding, toetsing en beoordeling binnen dit concept zorgvuldig. Waar nodig veranderen of verbeteren de docenten de procedures.

Deze systematische aanpak ziet het panel ook terug in de gehele organisatie van de opleiding. Tijdens de audit heeft het auditteam bijvoorbeeld een (deel van het) wekelijks startoverleg

meegemaakt. De opleiding heeft het panel laten zien dat dit een goede manier om kortcyclische veranderingen en verbeteringen door te voeren.

Overigens worden daarin ook langcyclische verbeteringen voorgesteld en gemonitord. Die komen dus elke week nog weer eens een keer voorbij. Deze manier van organiseren – die sommigen van de auditoren ook al bij andere opleidingen van Saxion tegenkwamen, bijvoorbeeld bij

Bouwkunde – is nuttig en flexibel, en stelt de opleiding in staat snel te reageren op actuele kwesties en onvoorziene gebeurtenissen.

De medewerkers spreken hun tevredenheid uit (in het MTO 2018 van US) over de collegialiteit en het enthousiasme in het team, en ervaren hun werk als zinvol. Ze dragen bij het panel ook enkele verbeterpunten aan met betrekking tot de werkdruk en de efficiency in de organisatie. Gevraagd naar de stand van zaken geeft het opleidingsmanagement te kennen dat deze kwesties op dit moment op hogeschoolniveau worden opgepakt – in het Lean-project Continu Verbeteren – omdat meer opleidingen daar mee te maken hebben.

Van de kant van de studenten hoort het panel voornamelijk positieve geluiden over de docenten: ze zijn makkelijk te benaderen, verstaan inhoudelijk hun vak goed en zijn betrokken bij wat de studenten doen. De communicatie en sommige organisatorische procedures – zoals bij roostering of reservering – die in de ogen van de studenten hier en daar wat rommelig verlopen, behoeven nog wel aandacht, denkt het panel.

De studenten zijn over het algemeen tevreden over de opleiding. Het panel ziet dit bevestigd in de NSE-scores en in de feedback van de studenten aan het eind van de kwartielen. De door studenten gesignaleerde kwesties vinden bij de opleiding – onder andere via de korte lijnen met de docenten en andere betrokkenen – gehoor en opvolging.

Professionalisering

De docenten zijn in principe zelf verantwoordelijk voor hun professionalisering. Dit vindt vaak plaats in het kader van de werkzaamheden in het StadsLAB, waar ook vertegenwoordigers uit het werkveld regelmatig te vinden zijn. Als extra stimulans organiseert de opleiding zo nu en dan bijeenkomsten boven het niveau van de opleidingen om bij elkaar 'in de keuken' te kijken. Zo kan bijvoorbeeld de multidisciplinaire samenwerking in het onderwijs beter tot zijn recht komen. Ook mogelijkheden voor (bij)scholing en aansluiting bij onderzoek en kenniskringen, zijn zaken die de opleiding aanmoedigt en waar mogelijk faciliteert. Door de aansluiting bij de lectoraten krijgen de docenten trouwens ook meer carrièreperspectief, wat tot een promotie – zowel in graad als in functie – zou kunnen leiden. Bij het werven en behouden van docenten neemt de opleiding deze aspecten nadrukkelijk mee, naast algemenere vereisten als masterniveau, relevante (net)werkervaring in de beroepspraktijk en aantoonbare bekwaamheid op didactisch en onderzoekend vlak.

Docenten wisselen – op zoek naar 'gedachtenpartners' – ook zo nu en dan kennis en expertise uit met andere relevante partijen, bijvoorbeeld uit het eigen netwerk in het werkveld, maar ook met zusteropleidingen. Behalve bij landelijk georganiseerd overleg, geschiedt dit veelal op eigen initiatief. Dat zouden de docenten liever anders willen zien: door de academie georganiseerd of misschien zelfs wel op hogeschoolniveau.

Opleidingscommissie

Op het niveau van het samenwerkingsverband US opereert een opleidingscommissie (OC) als gesprekspartner voor het opleidingsteam. Het panel constateert in de auditgesprekken en onder andere ook in de (jaar)verslagen, dat in het overleg alle onderwerpen aan bod komen die kunnen spelen in de opleiding en de kwaliteit daarvan. De OC heeft een nog steviger positie gekregen dan voorheen, omdat de opleiding veel waarde hecht aan de bespreking met vooral de studenten van de goede en minder goede kanten van de studie. Er is dan ook bewust voor gekozen om de rollen van voorzitter en secretaris van de commissie door studenten te laten vervullen. De betrokkenen mogen deze activiteiten als leerervaring meenemen in hun portfolio (zie Standaard 3).

De opleiding geeft het panel te kennen dat deze vernieuwde opzet met veel evaluatieve momenten en de belangrijke rol van de studenten, de OC tot een waardevol instrument maakt voor de continue kwaliteitsbewaking. Een belangrijk resultaat uit de evaluatiecyclus is bijvoorbeeld betere structurering en organisatie van alle procedures in het StadsLAB.

Lectoraten

De opleiding heeft behalve met het werkveld ook nauwe banden met diverse lectoraten, zoals Duurzame Leefomgeving, Ontwikkeling Werklocaties, Overheid, Markt & Samenleving, Bodem & Ondergrond, Smart Cities en Waarde van Reclasseren. Van beide kanten is er veel waardering voor de goede en (z)innige samenwerking, met name in het StadsLAB. Van de opdrachten daar komt zeker 40%-50% uit de lectoraten die zelf ook weer nauw samenwerken met (partijen in) het werkveld. Daarin komen natuurlijk vooral de onderzoeksvaardigheden ter sprake. Verder verzorgen de lectoren regelmatig gastcolleges over interessante onderwerpen of innovaties op het gebied van energie, klimaat en de andere profilerende thema's. De lectoren kennen binnen de academie een gezamenlijke en samenhangende onderzoeksagenda, en ook daarvan komen regelmatig onderwerpen – bijvoorbeeld over Living Technology – in het onderwijs terecht. Enkele van de spraakmakende onderzoeken zoals die rondom Wijkontwikkeling, zijn ondertussen gepubliceerd, en zelfs vertaald in het Duits, Engels, Frans en Chinees. Het auditteam is heel positief over deze goede verbinding tussen onderwijs en onderzoek. Zelden heeft het panel zoveel lectoren en aan lectoraten gelieerde docent-onderzoekers (en bij het onderzoek betrokken werkveldpartners) aan de gesprekstafel gezien. Deze spelen een belangrijke rol bij de vertaling van de onderzoekswerkzaamheden naar het onderwijs, en ook bij het actueel houden van de opleiding met betrekking tot nieuwe trends en ontwikkelingen in het werkveld.

Instroom

Instromers zijn tot de opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling toegelaten op basis van hun havo- of vwo-diploma (alle profielen), of na een succesvol afgeronde mbo-4 opleiding (lieft in een zo relevant mogelijke richting). Ook het 21+ onderzoek kan toelating verschaffen tot de opleiding. Het panel hoort tijdens de audit diverse redenen waarom instromers voor de opleiding RO van Saxion kiezen. Een veelgehoorde reden is de combinatie van de opleiding met Bestuurskunde in het samenwerkingsverband US. Andere redenen zijn het werken in een StadsLAB, dat kennelijk al een behoorlijke reputatie heeft verworven. Ook de nadruk van de opleiding op communicatieve en sociale vaardigheden – als een van de speerpunten vanuit de hogeschool – in een overwegend goede sfeer is een belangrijke keuzemotivatie.

Voorzieningen

Saxion beschikt voor de onderwijsverzorging over adequaat ingerichte werk- en lesruimten. Ook is er een goed geoutilleerde bibliotheek in het gebouw aanwezig. Van deze faciliteiten maken de opleidingen BSK en RO vanzelfsprekend dankbaar gebruik. In het kader van het StadsLAB-concept en de samenwerking in multidisciplinaire ('klasoverstijgende') groepen, vindt veel van de activiteiten plaats in (grote) werkruimten. Ook het atrium van het hogeschoolgebouw wordt hiervoor intensief gebruikt. Het panel hoort van met name de studenten dat deze niet zo traditionele (lokaal)roostering hier en daar ook wel tot gebrek kan leiden aan beschikbare les- of werkruimte. De opleiding RO kan verder gebruik maken van de maquettewerkplaats en apparatuur als 3D-printers en lasersnijders.

Informatie

De studenten kunnen alle relevante informatie over het onderwijs (en ook over de toetsing) vinden op het academiebreed georganiseerde informatiesysteem Blackboard. De studenten zijn er op zich tevreden over, al hoort het panel ook wel hier en daar dat ze de informatievoorziening enigszins rommelig vinden.

Weging en Oordeel

Het actuele en samenhangende programma van de nieuwe opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling zit goed in elkaar en kent een stevige balans tussen theorie en praktijk. Aan de hand van mooi uitgedachte en uitgewerkte leerlijnen voor alle uitstroomprofielen wijst de opleiding haar studenten de weg naar de te realiseren leerresultaten. Dit geschiedt in een sociaal-constructivistische leeromgeving met toereikende onderwijsfaciliteiten.

Langs die route kijken vakbekwame en deskundige docenten samen met oplettende studiebegeleiders en een betrokken opleidingscommissie mee met de verrichtingen van de studenten.

In het programma is veel aandacht voor internationale aspecten, en ook onderzoek komt zeer nadrukkelijk aan bod. Voor de toptalenten zijn er excellentietrajecten en honoursprogramma's beschikbaar.

Met name de goede verbinding tussen onderzoek en onderwijs kan op veel waardering rekenen, zowel van lectoren, docenten en studenten, als van het werkveld en het auditteam. Die substantiële inbreng van de lectoren, de grote betrokkenheid van de docent-onderzoekers daarbij en de vertaling van de onderzoeksaspecten in het onderwijs, maar ook de lean-gebaseerde organisatievorm, de adequate aanpak in de SLO-leerlijn en vóór alles ook het prachtige en consistent uitgewerkte StadsLAB-concept, brengen het panel tot de conclusie dat de kwaliteit van Standaard 2: Onderwijsleeromgeving zonder meer **goed** is.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Op basis van het beleid Onderwijs en Toetsing van de academie ABR&R heeft de opleiding RO een nieuw toetsprogramma opgesteld voor de vernieuwde opzet van de opleiding met de drie studieroutes. Het panel ziet dat daarin de beoordelingscriteria en prestatie-indicatoren waarmee de studenten op de ontwikkeling en realisatie van de voor hun vak benodigde competenties worden getoetst, adequaat zijn beschreven. Die competenties kiezen de studenten zelf bij de lesonderdelen en praktijkopdrachten, en wel zodanig dat ze minimaal één maal getoetst worden. In de praktijk blijkt die toetsing meerdere malen te gebeuren.

Toetsvormen

De opleiding gebruikt voor de toetsing van de kennis en vaardigheden bij de studenten diverse toetsvormen en beoordelingsformulieren. Er zijn schriftelijke kennistoetsen met open en gesloten vragen, voor de toetsing van vaardigheden zijn checklists ontwikkeld om het gedrag, de houding en de beroepsproducten te beoordelen. Enkele toetsen kunnen de studenten afleggen in de digitale toetsomgeving Surpass. Tijdens de auditdag heeft het panel diverse toets(vorm)en nader bekeken en is daarbij tot de conclusie gekomen dat de toetsen doen wat ze moeten doen.

Bijzondere toetsvormen zijn de sollicitatie-opdracht voorafgaand aan de hoofdfase van de studie (zie Standaard 2) en de zelfreflecties in pitches. In die (korte) presentaties laat de student aan de hand van een van zijn projecten of beroepsproducten zien over welke kennis en vaardigheden hij ondertussen beschikt, en hoe bepaalde competenties daarin zichtbaar zijn. Ook de zelfreflectie om de realisatie van competenties aan het eind van de studie op niveau drie aan te tonen (nog voor de beoordeling door de examinatoren), vindt het panel een fraaie aanpak om de studenten kritisch naar zichzelf te laten kijken.

Beoordeling

Het docententeam en andere betrokkenen beoordelen de studenten met behulp van formulieren en rubrics die gezamenlijk zijn opgesteld. De meeste docenten en beoordelaars beschikken ondertussen over de (verplichte) BKE-certificering, sommigen ook over SKE. In het kader van deze professionaliseringsactiviteiten zijn trouwens de afgelopen tijd veel toetsen grondig geanalyseerd en waar nodig verbeterd.

Het panel verneemt dat de beoordelingssystematiek steeds holistischer wordt: de opleiding vervangt allerlei lijstjes met vinkjes en rekenregeltjes op detailniveau steeds meer door overallbeoordelingen en feedback. Dat is volgens het panel een logische stap in de huidige ontwikkeling die de opleiding doormaakt.

In de studieloopbaanlijn toetst de opleiding de loopbaancompetenties en -ontwikkeling van de student. Het panel vindt met name het 'sollicitatiegesprek' en ook de 'oogstdag' fraaie beoordelingselementen.

De stage is in de opleiding onderdeel van het StadsLAB. Voor de beoordeling ervan hanteert de opleiding procedures die gebaseerd zijn op het toetsbeleid van de academie ABR&R. Ook vindt er evaluatie plaats na elke stageperiode door de studenten en de praktijkcoaches om waar nodig de procedures aan te scherpen. Het panel vindt de beoordelingssystematiek (met behulp van formulieren en evaluaties) van de werkzaamheden in het StadsLAB adequaat.

Ook de opdrachtgever uit het werkveld draagt een steentje bij in de beoordeling van de praktijkopdrachten en/of de stage: deze bekijkt hoe bruikbaar de gerealiseerde beroepsproducten zijn. Ook hiervoor heeft de opleiding een speciaal beoordelingsformulier.

In principe worden alle toetsen in de kennis- en vaardigheidsleerlijnen en de twee toetsen in de loopbaanlijn individueel afgenomen. Bij gezamenlijke opdrachten, bijvoorbeeld in het kader van het StadsLAB, streeft de opleiding ernaar om de competentiebeoordeling te koppelen aan de individuele inbreng. Dit gebeurt in een individueel gesprek over het opgeleverde beroepsproduct en de gerealiseerde beheersing van de competenties. Voor de beoordeling van die beheersing op niveau drie – in het kader van de nieuwe afstudeerprocedure – is dat ondertussen al standaard.

Afstuderen

De afstudeerders vanuit de 'oude' situatie met twee opleidingen ROP en SO ronden hun studie af op basis van de competenties 'oude stijl'. Zij laten de generieke competenties en een deel van de inhoudelijke competenties zien op niveau 3, de overige worden op niveau 2 getoetst in de tweede en derde jaar. De studenten leveren in het laatste jaar aan de hand van een actueel en relevant onderwerp een onderzoeksvorstel in bij de afstudeercommissie. Voor ROP moet het onderwerp passen binnen een van de thema's uit het lectoraat Duurzame Leefomgeving, bij SO dient het eindwerk innovatieve antwoorden te geven op hedendaagse en toekomstige stedenbouwkundige vraagstukken. In het voorstel moet de student ook de relatie leggen met de competenties die hij wil behalen. Na toestemming van de commissie kan de student aan de slag.

De afstudeerscriptie wordt beoordeeld door een onafhankelijke examiner met een standaardformulier. De (eventuele) opdrachtgever bekijkt ook hier de bruikbaarheid van het eindwerk. Daarna volgt de mondelinge verdediging en wordt het eindcijfer vastgesteld. Bij de richting SO vinden twee portfoliogesprekken plaats waarin de studenten hun competentieontwikkeling kunnen aantonen.

Sinds studiejaar 2017-2018 stellen de afstudeerders 'nieuwe stijl' een examendossier samen met twee of drie beroepsproducten en de bijbehorende beoordelingen waarmee ze hun eindniveau (competenties op niveau 3) aantonen. De studenten leveren ook een of meer verslagen in met reflectie en verantwoording over hun beroepsproducten en verworven competenties. Verder maken de pitch over de studieloopbaan en een thema-paper (dat ook het theoretisch kader mag vormen voor de afstudeeropdracht) deel uit van het dossier. De (eventuele) opdrachtgever tenslotte voegt aan het dossier nog zijn oordeel toe over de bruikbaarheid van de beroepsproducten.

Elk onderdeel van het examendossier wordt door twee examinatoren onafhankelijk van elkaar beoordeeld. Daarna formuleren ze gezamenlijk een eindoordeel voor elk onderdeel. Soms verstrekken zij daarbij ook een aanvullende opdracht voor de student (een soort herkansing) om een bepaalde competentie alsnog aan te tonen of beter zichtbaar te maken.

Kwaliteitsborging

Het panel stelt vast dat de kwaliteit van de toetsing is geborgd door adequate toetsmatrijzen, formats, checklists, en analyses en evaluaties van de toetsen. De toetsmatrijzen bevatten de leerdoelen en de gewenste bijbehorende beheersingsniveaus van de kennis, inzichten en vaardigheden.

Het auditteam ziet dat de toetscommissie er samen met de teamleider op toeziet dat de kwaliteit van de toetsen voortdurend met meerdere ogen wordt bewaakt. Zo zijn de matrijzen door een onderwijskundige van de hogeschool – die daarvoor een speciaal team heeft – op hun kwaliteit en bruikbaarheid beoordeeld. Verder worden de toetsen vóór eerste afname door de toetscommissie geëvalueerd en van feedback voorzien. De opleiding streeft ernaar om elke toets door minimaal twee toetsontwikkelaars te laten opstellen.

Er staan regelmatig – in ieder geval elk semester – bijeenkomsten op de agenda voor intervisie en kalibratie. Zo bewerkstelligt de opleiding dat alle docenten en examinatoren en eventueel andere beoordelaars de criteria op dezelfde manier hanteren. Dit borgt een betrouwbare en navolgbare beoordeling, vindt ook het panel.

Examencommissie

In de bewaking van de toets- en beoordelingskwaliteit speelt ook de centrale examencommissie van de academie ABR&R een belangrijke rol. Deze bestaat uit twee kamers: één voor Enschede en één voor Deventer/Apeldoorn. Die laatste is verantwoordelijk voor de (oude en nieuwe varianten van de) opleiding RO als het gaat om overkoepelende beleidszaken, (vrijstellings)verzoeken, kwaliteitsbewaking of klachten. De examencommissie bekijkt steekproefsgewijs de kwaliteit van afstudeerwerken en schuift regelmatig zelf aan bij eindgesprekken. Verder benoemt zij de (BKE-gecertificeerde) examinatoren. Ze laten het panel weten dat zij de kwaliteit en het niveau van de bekeken eindwerken in orde vinden. De toetscommissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van elke opleiding en opereert net als de examencommissie ook academiebreed. Vanuit de innige samenwerking tussen beide commissies heeft de toetscommissie steeds meer een adviserende rol voor de docenten en de opleidingen toebedeeld gekregen. Beide commissies zijn ook nauw betrokken geweest bij de totstandkoming en uitwerking van het examendossier. Het panel komt – onder andere op basis van de jaarverslagen – tot de conclusie dat zowel de examencommissie als de toetscommissie goed in hun rol zitten. Ze hebben volgens het panel voldoende afstand tot de opleiding om eigenstandig oordelen te kunnen uitbrengen.

De hele toets- en beoordelingssystematiek is in 2015 goedgekeurd door de examencommissie van de academie. Daarna zijn op verzoek van de opleiding de beschrijvingen van de aanvankelijk zeer gedetailleerd uitgewerkte criteria enigszins algemener gemaakt en van meer samenhang voorzien, om meer holistisch te kunnen beoordelen.

Informatie

De opleiding verspreidt in de ogen van het panel in toereikende mate alle benodigde informatie rondom de toetsing onder de studenten. Er zijn verschillende handleidingen beschikbaar over de procedures met betrekking tot de toetsing en de beoordeling, inclusief de manier waarop het eindcijfer bij het afstuderen tot stand komt. De studenten weten dus wat van hen wordt verwacht.

De studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de toetsing en de informatie daaromheen, zo ziet het panel in evaluaties. Ze zijn bovendien positief over de duidelijke beoordelingscriteria die ze vooraf kunnen inzien, en over de aansluiting van de toetsen op de lesstof.

Weging en Oordeel

De toetsing en beoordeling in de opleiding RO is gebaseerd op het algemene beleid van hogeschool en academie, en het daaruit voortvloeiende toetsplan is prima in orde. De inhoud en vorm van de toetsen sluiten goed aan bij de beoogde leeruitkomsten. Toetsen doen wat ze moeten doen, de informatie daaromheen is uitvoerig en compleet, en voor de studenten volledig transparant zodat die weten wat van hen verwacht wordt. Bijzondere toetsvormen zoals een sollicitatieopdracht en pitches over de studie en loopbaan, zijn volgens het panel fraaie elementen in de ontwikkeling van de (zelf)kritische houding van de studenten. De kwaliteitsbewaking van toetsing en beoordeling ligt in de capabele handen van de academiebreed georganiseerde toets- en examencommissie. De toetsing en het afstuderen zijn geborgd door grondige en heldere procedures met intervisie en kalibratie, waardoor docenten het toetsbeleid consequent kunnen uitvoeren.

Al met al is de toetssystematiek van de opleiding volgens het panel solide, en staat dit aspect bij iedereen goed op het netvlies. Daarom komt het panel tot de conclusie dat de opleiding de organisatie van toetsing en beoordeling betrouwbaar, valide en transparant heeft geregeld, en dat de kwaliteit van Standaard 3: Toetsing dan ook **goed** is.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Het panel heeft ter beoordeling van het eindniveau en de gerealiseerde leeruitkomsten een steekproef van vijftien eindwerken bekeken. Daarvan zijn zeven afkomstig uit de RO-opleidingen 'oude stijl', de andere zijn eindwerken 'nieuwe stijl' van afgestudeerden uit het cohort 2017-2018.

Wat onderwerpen en afstudeerrichtingen betreft zijn zeven van de eindwerken in de steekproef planologisch (ROP), en acht stedenbouwkundig (SO) ingestoken.

Het panel stelt vast dat de onderwerpen relevant zijn en de uitwerkingen in de afstudeerproducten van voldoende kwaliteit. De beoordeling daarvan door alle betrokkenen is over het algemeen navolgbaar, ook als het over de beheersing van de competenties gaat. Het panel zou niet of nauwelijks in de beoordelingsmaat afwijken.

Pitches

De pitches die de studenten over hun studie, professionalisering en (toekomstige) loopbaan geven – waarvan het panel er een heeft bijgewoond tijdens de audit – bijvoorbeeld in de 'oogst'-bijeenkomsten, geven trouwens ook een goede indicatie over het gerealiseerde eindniveau. Het panel ziet hierin dat de studenten van Saxion heel rolvolwassen kunnen opereren. Ze zullen dan ook de aansluiting met de arbeidsmarkt eenvoudig kunnen vinden, zo denkt het panel. Het werkveld en de beroepenveldcommissie beamen dit tijdens de auditgesprekken. Ook enquêtes die de opleiding aan vertegenwoordigers uit het werkveld heeft voorgelegd, bevestigen dit. Het merendeel van de respondenten geeft aan dat de pitches een goed beeld vormen van de kwaliteit van de urban professionals van Saxion. De werkveldvertegenwoordigers waren verrast door hun enthousiasme en sterke persoonlijkheid. Ook de diversiteit in de invalshoeken en ambities waaraan zij uiting gaven, stemde erg positief. Ze zouden hen zeker uitnodigen voor een gesprek als ze een vacature hebben.

Ook de opleiding is tevreden en trots op het eindniveau en de prestaties van de afgestudeerden. Zij zien de beloning daarvoor in diverse prijzen die RO-studenten de afgelopen jaren hebben gewonnen. Daarnaast zijn verschillende eindwerken gepubliceerd in het vakblad 'Blauwe Kamer', een tijdschrift over actuele projecten en ontwikkelingen op het gebied van stedenbouw, ruimtelijke ordening en (landschaps)architectuur. Deze publicaties hebben voor de opleiding ondertussen ook weer tot nieuwe opdrachten en samenwerkingsverbanden geleid.

Weging en Oordeel

Het panel concludeert dat de kwaliteit in de steekproef van eindwerken, maar ook de rolvolwassen houding van studenten tijdens presentaties duidelijk laten zien dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten behalen. Ze geven blijk van het juiste hbo-bachelorniveau en van een goed ontwikkelde onderzoekende en (zelf)kritische houding ten opzichte van het vakgebied. Dat is terug te zien in de eindwerken, beroepsproducten en pitches van de afgestudeerden, en ook in de prijzen en publicaties van sommigen van hen. Vertegenwoordigers uit het (regionale) werkveld vinden de afgestudeerden ambitieuze en enthousiaste kandidaten voor het vervullen van hun vacatures. Hierdoor trekt het panel de conclusie dat de kwaliteit van Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten **goed** is.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Ruimtelijke Ontwikkeling van Saxion Hogeschool is een hbo-bacheloropleiding die op prima wijze breed inzetbare urban professionals opleidt voor de arbeidsmarkt, met name die in Oost-Nederland. Met hun brede basis aan actuele kennis en vaardigheden, hun nauwe banden en ervaringen met het werkveld en hun specialisaties op ruimtelijke, planologische, stedenbouwkundige of klimaat- en milieutechnische thema's, dragen de afgestudeerden bij aan maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken in de verstedelijkte samenleving.

De verzorging van het onderwijs vindt plaats in een omgeving met goede voorzieningen, en de aansturing geschiedt op een moderne, Lean-gebaseerde wijze. Docenten, begeleiders, examinatoren en andere betrokkenen zorgen ervoor dat de studenten binnen deze gunstige kaders de beoogde leerresultaten kunnen behalen. Het panel ziet dat het niveau en de kwaliteit van de opgeleverde eindproducten van de afstudeerders in orde zijn. Zij tonen hiermee over de volle breedte aan dat ze als vakbekwame beroepsbeoefenaar de arbeidsmarkt kunnen betreden.

Op grond van het bovenstaande en met inachtneming van de beslisregels van de NVAO, adviseert het auditpanel de NVAO om de voltijdse hbo-opleiding Bachelor Ruimtelijke Ontwikkeling met de afstudeervarianten Ruimtelijke Ordening & Planologie, Stedenbouwkundig Ontwerpen en Klimaat & Management van Saxion Hogeschool, crohonummer 30038, als **goed** te beoordelen, en deze opleiding opnieuw voor een periode van zes jaar te accrediteren.

6. AANBEVELINGEN

Het panel wil naar aanleiding van de audit bij de opleiding Bachelor Ruimtelijke Ontwikkeling van de Saxion Hogeschool de opleiding de volgende aanbevelingen onder de aandacht brengen.

- Behalve met het bedrijfsleven, wil de opleiding ook graag samenwerken met andere opleidingen naast het 'vaste' samenwerkingsverband met Bestuurskunde binnen Urban Studies. Daarom beveelt het panel de opleiding aan om de mogelijkheden voor samenwerking met bijvoorbeeld Sociaal Werk, Sociaal Juridische Dienstverlening, Integrale Veiligheidskunde, Security Management en HBO Recht, en ook met andere bouwgerelateerde opleidingen zoals Civiele Techniek en Bouwkunde, nader te verkennen. Zo kan de positionering van de opleiding waarschijnlijk nog verder versterkt worden.
- Mogelijk resulteert het vorige punt in een groeiende instroom, iets wat de opleiding zelf graag zou willen zien. Het panel vindt – samen met de docenten trouwens – wel dat er dan versterking op het personele vlak moet komen.
- Omdat in het StadsLAB en in andere lesomstandigheden de praktijkopdrachten over het algemeen authentiek zijn, heeft de opleiding te maken met 'echte' opdrachtgevers uit het bedrijfsleven. Dat betekent volgens het panel dat de opleiding goed in de gaten moet houden dat die opdrachten van het juiste niveau zijn, en dat ze passen bij het onderwijs en de leerdoelen.
- Verder moet de opleiding er volgens het panel voor waken dat studenten niet alleen maar (te veel) doen wat de opdrachtgevers willen. Zeker als blijkt dat dat niet hetzelfde is als wat de opleiding wil. Behalve restyling en reframing van de opdrachten door de opleiding denkt het panel dat de student moet leren de vraag van de opdrachtgever kritisch te benaderen. Dit is een belangrijke vaardigheid voor de urban professional in spe.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Saxion Hogeschool hbo-bacheloropleiding Ruimtelijke Ontwikkeling voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing	G
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	G
Algemeen eindoordeel	G

BIJLAGE II**Competentiesets uit de eindkwalificaties BE-domein**

Technische competenties	
Initiëren en sturen	<ul style="list-style-type: none"> • Kan maatschappelijk belangrijke ruimtelijke opgaven signaleren en agenderen. Deze vraagstukken kunnen op zowel een concreet als abstract niveau voorkomen en zullen meerdere componenten bevatten, zoals technische, milieu-, sociale en economische vragen. • Kan de aanleiding van de opgave benoemen en de relevantie van het vraagstuk beschrijven. • Kan de ruimtelijke opgave in een bredere maatschappelijke context plaatsen.
Ontwerpen	<ul style="list-style-type: none"> • Kan vanuit een beschrijving van de opgave en mogelijke kaders waarbinnen de opgave moet worden opgelost, deze conceptualiseren, visualiseren en verder uitwerken tot een plan, model, advies, ruimtelijk of technisch ontwerp. • Werkt op basis van een programma van eisen en alternatieven naar een afgewogen keuze.
Specificeren	<ul style="list-style-type: none"> • Kan visie ontwikkelen op ruimtelijke vraagstukken. • Kan op basis van gedefinieerde ruimtelijke vraagstukken de doelstelling vertalen en uitwerken, rekening houdend met het perspectief van de belanghebbenden. • Heeft inzicht in de problematiek, kennis van een procesmatige benadering en financiële aspecten van mogelijke oplossingen en van instrumenten, en een integrale visie op oplossingsrichtingen en haalbaarheid.
Realiseren	<ul style="list-style-type: none"> • Kan op basis van diverse plannen het implementatieproces vormgeven en aansturen. • Kan (strategische) plannen en ontwerpen vertalen naar uitwerkingsplannen en -processen. • Is in staat belangen van betrokken partijen goed af te stemmen en een project van de initiatief- tot de realisatiefase te leiden. • Heeft bij dit alles aandacht voor duurzaam beheer.
Beheren	<ul style="list-style-type: none"> • Kan een beheer- en onderhoudsplan voor het behouden van de kwaliteit maken.
Monitoren, toetsen en evalueren	<ul style="list-style-type: none"> • Is in staat de gekozen oplossingen en bereikte resultaten zo objectief mogelijk te evalueren. • Is in staat de resultaten op verschillende abstractieniveaus en vanuit het perspectief van verschillende betrokken actoren uit te werken, en dit waar mogelijk met kwantitatieve en kwalitatieve gegevens te onderbouwen. • Kan de effectiviteit en efficiëntie van de gekozen oplossingen aangeven, en ook in hoeverre het ruimtelijk vraagstuk is opgelost, en in welke mate de ontstane ambities en verwachtingen zijn ingelost. • Kan waar mogelijk of nodig vervolgcacties definiëren.

Tabel II.1 De technische competenties toegespitst op Ruimtelijke Ontwikkeling

Generieke competenties	
Onderzoeken	<ul style="list-style-type: none"> • Is in staat een vraagstuk te analyseren en de vraag te identificeren. • Kan praktijkgericht onderzoek opzetten en uitvoeren.
Communiceren en samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> • Brengt beroepsgerichte informatie over naar het beroepenveld, collega's en de vast te stellen doelgroepen (klanten, opdrachtgevers, betrokkenen). • Is in staat zowel intern als extern te communiceren op een voor de doelgroep passende wijze. Communiceren bevat het gehele spectrum waarop informatie ontvangen, gegeven en gedeeld wordt. • Is gericht op samenwerken en constructief afstemmen met betrokkenen en de doelgroepen.
Managen en innoveren	<ul style="list-style-type: none"> • Geeft richting en sturing aan processen om de doelen te realiseren. • Is zelfsturend en reflectief op het eigen functioneren. • Is proactief, neemt initiatief en kan buiten kaders denken en werken.

Tabel II.2 De generieke competenties in de opleiding RO

BIJLAGE III Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Ruimtelijke Ontwikkeling van Saxion Hogeschool

Locatie: Handelskade 75, Deventer

Datum: 21 januari 2019

Tijd	Gesprekspartners ³ (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
08.00–08.15	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.15–09.00	Vooroverleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • vooroverleg • bestudering documenten ter inzage
09.00–09.15	Korte kennismaking met docententeam middels aanwezigheid bij de weekstart	Korte kennismaking met het team en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan Continu Verbeteren ('Lean')
09.15–10.00	Toelichting op Stadslab <ul style="list-style-type: none"> • voorzitter curriculumcommissie en coach Stadslab jaar 2) • projectleider Stadslab en coach Stadslab jaar 2) • coördinator jaar 4 en coach stadslab jaar 4) • 2^e jaars student RO/SO • 2^e jaars student RO/ROP 	Stadslab: ontstaansgeschiedenis en huidige stand van zaken https://www.saxion.nl/onderzoek/labs/stadslab
10.00–10.45	Studentparticipatie en kwaliteitszorg <ul style="list-style-type: none"> • 3e jaars student BSK en voorzitter OC • 2e jaars student BSK en student-lid OC • 3e jaars student RO/SO en student-lid OC • 4e jaars student RO/ROP en student-lid OC • docent-lid OC • docent-lid OC • docent-lid OC • 3e jaars student RO/ROP en lid academieraad • 2e jaars student RO/ROP • 2e jaars student RO/K&M 	<ul style="list-style-type: none"> • Toelichting / aanvulling van OC studenten op punten aangehaald in hoofdstuk geschreven door studenten in zelf-evaluatie (videobijdrage) • Invulling evaluatiecyclus vanuit het oog van de student
10.45–11.00	Pauze / Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> • intern overleg • bestudering documenten ter inzage

³ NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Tijd	Gesprekspartners ³ (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
11.00–12.00	Gesprek met docenten/ leden curriculumcommissie <ul style="list-style-type: none"> • voorzitter curriculumcommissie en thematrekker Inclusieve Stad • coördinator propedeuse en thematrekker Smart Cities • lid examencommissie en coördinator studieroute ROP • coördinator SLB hoofdfase en coördinator studieroute Klimaat & Management • coördinator internationalisering en coördinator studieroute SO • coördinator SLB jaar 1 en coördinator studieroute Bestuurskunde 	<ul style="list-style-type: none"> • Samenhangende onderwijsleeromgeving • Inhoud en vormgeving programma • Eigen inkleuring programma • Praktijkgerichtheid onderwijs • Interactie onderwijs en onderzoek • Stage/afstuderen • Internationalisering • Toetsing • Aansluiting instromers en studierendement • Relatie docenten beroepenveld • Professionalisering docenten
12.00–14.00	Lunchwandeling naar Havenkwartier + gesprek op locatie met studenten, docenten, alumni en leden werkveld <ul style="list-style-type: none"> • voorzitter curcom en secretaris werkveldadviescommissie • docent en begeleider opdrachten Havenkwartier) • docent RO/SO en begeleider opdrachten Havenkwartier) • 4e jaars student RO/ROP en winnaar Saxion Ondernemers Award) • 4e jaars student RO/ROP) • 4e jaars student RO/SO) • 4e jaars student RO/SO) • (gemeente Arnhem) • (Oostlicht Advies) • (Provincie Overijssel) • (gemeente Deventer; City Deal) • (Raedthuys Advies) • (alumnus RO en werkzaam bij Toekomst Sterk) • (alumnus RO en werkzaam bij Dimence) • (alumnus RO) • (lector Ontwikkeling Werklocaties) 	<p>Het havenkwartier is een herontwikkelingsgebied (op loopafstand van Saxion) waar RO-studenten de afgelopen jaren meerdere opdrachten hebben uitgevoerd.</p> <p>Op locatie wordt een lunch geserveerd, wordt een toelichting gegeven op deze opdrachten en is er ruimte voor dialoog met partners uit het werkveld, alumni, studenten en docenten. Deze gesprekken bieden het panel de mogelijkheid om een beeld te krijgen van de manier waarop de opleiding de relaties met de praktijk vormgeeft.</p>
14.00–14.45	Rol lectoraten in opleiding <ul style="list-style-type: none"> • (Duurzame Leefomgeving) • (Bodem en Ondergrond) • (Ontwikkeling Werklocaties) • (Smart Cities) • (lector Overheid Markt en Samenleving) 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbinding Onderwijs & Onderzoek • Gesprek met betrokken lectoren en docent-onderzoekers.
14.45–15.30	Gesprek met management <ul style="list-style-type: none"> • directeur a.i. • manager • manager a.i. • teamleider Bestuurskunde en Ruimtelijke Ontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleid en organisatie • Eigenheid opleiding / positionering & profilering - Ambities
15.30–16.15	Examencommissie (waaronder toetscommissie) <ul style="list-style-type: none"> • docent ROP en lid examencommissie • voorzitter examencommissie • docent SO en lid toetscommissie • voorzitter toetscommissie • coördinator jaar 4 • alumnus RO 	<ul style="list-style-type: none"> • Eindniveau • Bevoegdheden, taken en rollen examen- en toetscommissie • Relatie tot het management • Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen • Kwaliteitsborging afstuderen/ stadslab jaar 4 <p>Bij aanvang van het gesprek pitch alumnus, zoals studenten die houden aan het einde van hun opleiding en waarmee zij laten zien hoe zij</p>

Tijd	Gesprekspartners ³ (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
		zich gedurende de studie hebben ontwikkeld als professional.
16.15–16.30	Pending issues (alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)	Indien van toepassing
16.30–17.00	Intern overleg auditpanel	Bepaling voorlopige beoordeling
17.00–17.30	Terugkoppeling	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2016. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijdsopleiding Ruimtelijke Ontwikkeling met afstudeervarianten Ruimtelijke Ordening & Planologie, Stedenbouwkundig Ontwerpen en Klimaat & Management.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en – daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft – ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

In de Zelfevaluatie van de opleiding is een apart studentenhoofdstuk opgenomen.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels.

Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2016.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één Croho-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' als i) standaard 1 'onvoldoende' is; of ii) een of twee standaarden 'onvoldoende' zijn en herstel binnen twee jaar niet realistisch en haalbaar is; of iii) drie of vier standaarden 'onvoldoende' zijn.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'voldoende' zijn indien ten minste twee standaarden 'voldoende' zijn, waaronder in elk geval standaard 1, en herstel van de tekortkoming(en) bij de 'onvoldoende' standaarden realistisch en haalbaar is binnen twee jaar.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal 'voldoende' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE IV Lijst geraadpleegde documenten

Voorafgaand aan en tijdens de audit zijn onder andere de volgende documenten ingezien:

- Zelfevaluatierapport opleiding
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding
- Strategische plannen
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten
- Onderwijs- en examenregeling (OER)
- Overzicht van het ingezette personeel (naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid)
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid)
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie (indien een opleidingscommissie vereist is)
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen
- (Afstudeer)handleidingen en (eind)beoordelingsformulieren
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal

Het auditpanel heeft het volgende palet van eindwerken bekeken:

Drie eindwerken van de richting stedenbouwkundig ontwerpen 'oud'.

Vijf eindwerken van de richting stedenbouwkundig ontwerpen 'nieuw'

Vier eindwerken van de richting Ruimtelijke Ordening en Planologie 'oud'

Drie eindwerken van de richting Ruimtelijke Ordening en Planologie 'nieuw'

De namen van afgestudeerden en studentnummers van wie het auditpanel het palet aan eindwerken heeft bekeken, zijn om redenen van privacy niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten en evenals de titels van de vijftien eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE V Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep:	HBO Ruimtelijke Ontwikkeling
----------------------	------------------------------

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijving
Dhr. W.L.M. Blomen	De heer Blomen is directeur van de Hobéon Groep en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditatie hoger onderwijs.
Mw. dr.ir. F.A. Nycolaas	Mevrouw Nycolaas is senior stedenbouwkundig ontwerper bij Ruimte en Duurzaamheid van de Gemeente Amsterdam.
Dhr. dr. S.J.H. Majoor	De heer Majoor is lector Coördinatie Grootstedelijke Vraagstukken en directeur interfacultair onderzoek speerpunt Urban Management bij Hogeschool van Amsterdam.
Mw. L. Aartse	Mevrouw Aartse is student Ruimtelijke Ontwikkeling aan de Hogeschool Rotterdam en lid van de opleidingscommissie.

Dhr. dr. P.J.A.M. Scharpff RI	Is NVAO-getraind secretaris.
-------------------------------	------------------------------

Op 17 september 2018 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling van Saxion Hogeschool, onder het nummer 007188.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling – anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau – die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl